

MAMINKA JABLŮŇKA

medicína vnímavosti

oupy hou, houpy hou a celý svět viděný z maminciny náruče se točí jako na kolotoči. Červená jablíčka na stromech jsou na chvíli nahoře, na chvíli dole, maminka se směje a Kulíšek kulí své vykulené oči. Jen krátce je na světě a přitom už viděl tolik zázraků!

„Podívej na tu krásu,“ říká mu maminka a podrží mu hlavičku, aby viděl na zralá jablíčka, která se červenají, až se sbíhají sliny. Ale Kulíšek vidí daleko víc, dívá se do zeleného stínu mezi listy jablůňky a vidí, jak na nich posedávají plavovlasé víly a jak jsou mezi listím poschovávaná duhově barevná paví pera. Na nízké větvičce se třpytí šňůrka korálků, které mu maminka zavěšuje nad postýlku. Z průhledných korálků je navlečený panáček a zrovna kolem něj běží plyšový koník, ušitý jeho klukovským snům na míru.

A maminka Kulíška nese dál. „Pojď, budeme se dívat, co cestou uvidíme krásného,“ pošeptá mu a už jdou spolu na lov dobrodružství. Prochází cestou, kterou chodí každý den. A přesto pokaždé najdou něco nového, čeho si ještě nevšimli.

Maminka taky umí čarovat. Když byla jablíčka ještě žlutá, přilepila škrobem na jejich slupku srdíčka z papíru. Teď mají v košíčku červená jablíčka se žlutými srdíčky „a podívej, jak se zalíbila berušká.“ Dívají se zblízka do košíku a počítají, jedno, dvě, tři krásná sluníčka sedmitečná, která přivábily veselé barvy ovoce. Jeden, dva, tři, to jsou náramně složité počty. A teď přišli ke kaluži, která zrcadlila svět vzhůru nohama a pluly po ní parníčky ze suchého listí. Maminka z kapsy vylovila kus papíru, složila lodičku a opatrně ji položila na hladinu. Podzimní větřík hnal jejich plavidlo ke vzdáleným břehům.

„Co myslíš, Kulíšku, kdo na té lodi asi pluje? A kam asi chtějí jet? A jaké asi mají kajuty?“ Vyptává se maminka a Kulíšek si představuje, protože mluvit ještě neumí.

„Podívej, ježeček. Kde asi bydlí a jakou má asi postýlku? A co má ve spížrně? To by bylo, kdyby nás pozval na návštěvu, vid'? Pozvali bychom ho potom taky na návštěvu k nám domů?“

Ježek utekl a oni jdou travou dál, podzimní vítr jim pod nohy strhnul pečlivě upletené ptačí hnízdo. „Podívej Kulíšku, to je zázrak. Tohle hnízdečko na jaře postavili ptáčkové, nakladli do něj vajíčka, zahřívali je a potom se z nich vyklubala ptáčata. Rodiče je krmili, učili je létat a až jednou vyletěli z hnízda,

zůstalo opuštěné. A teď ho tu máme před sebou.“ Kulíšek se zatvářil nešťastně. Ale maminka, která uměla číst jeho myšlenky, ho hned uklidnila. „Neboj se, příští rok si ptáček postaví zase nové.“

Vešli ze sadu do ulice plné starých domků a zahrad, která je vedla až domů. A cestou zázraky pokračovaly. „Podívej, támhle je kočička,“ ukazovala maminka na štít domu zarostlý psím vínem, teď překrásně červeným, kde se skrýval malý výklenek s dvířky pro kočičku. Černá kočička strnula v pohybu, protože netušila, že ji někdo přistihne, jak se plíží na svůj podvečerní lov.

V zahradě opodál bydlel starý pán, který si dlouhý čas krátil vyřezáváním. Dívali se skrz oka v plotě, co nového na jeho zahrádce plné dřevěných skřítků přibylo. Tentokrát to byla židle, která měla místo opěradla zaječí ušatou hlavu. „To je krásné, jak je ten pán šikovný, vid' Kulíšku?“ říkala maminka a to už se dostali ke svému oblíbenému oknu, za kterým stály podomácku uplácené květináče z keramiky, vesele barevné a každý z nich měl obličej s jiným výrazem. Kytičky v nich vypadaly jako jejich vlasy. A co teprve před domem, v podobných květináčích měli malé zahrádky s drobnými rostlinkami, zdobené kameny, mušličkami a dokonce i pestrobarevným větrníkem. Nikdy nezapomněli sejít do korýtky strouhy, která protékala pod cestou. Volali tam na strašidlo. Maminka vždycky zavolala „bububu“ a ozvěna odpovídala „bububu“. Kulíšek přesně věděl, jak to strašidlo vypadá. Bylo holohlavé, lesklé a s vypoulenýma očima. Ale bylo to hodné strašidlo, nebylo třeba se ho bát. A pokud jim další zázraky nezastoupily cestu, došli už za pár kroků domů.

Z Kulíška se stal Karlíček, z Karlíčka Kája a z Káji Karel. Šel stejnou cestou s košíkem pro jablíčka, ale byl podmračený, myslel na své starosti v práci a svět kolem sebe skoro nevnímal. A když se na něj podíval, připadal mu stejně šedivý, jako jeho myšlenky. Přitom měl před očima svoje barevné vzpomínky z dětství. „Co jsme tu mohli vidět zajímavého? Vždyť je tu jen pár domů a zanedbaných zahrad,“ podivoval se a říkal si, jestli přece jenom dřív s maminkou nechodili nějakou jinou cestou.

Došel do sadu, jabluňky byly o třicet let starší, ale stále rodily bohatou úrodu. Slíbil své ženě, že nějaká jablka doveze, v obchodech teď byly nerozumně drahé a děti potřebují vitamíny. Jeho maminka už nežila, odstěhovali se dávno předtím, ale sad mu stále patřil. Nechtěl ho prodat kvůli těm vzpomínkám, které mu připomínaly, že byl svět kdysi krásnější a barevnější. Hýčkal si v srdci bláhovou nadějí, že když se na to místo vrátí, vrátí se mu i ten dětský pocit ze života, že je svět jedno velké zázračné dobrodružství. Ale nikdy se mu to nepovedlo.

Sedl si pod strom a zakousnul se do báječného zralého jablíčka. Už tu nebyl nikdo, kdo by na nich uměl vykouzlit srdíčka a přesto chutnala stejně sladce jako před léty.

„V jednom jablíčku můžeš najít celý svět, Kulíšku,“ zaslechl hlas, který jako by přicházel z veliké dálky a přesto v něm byla blízkost, na kterou se nedá zapomenout.

„Mámo, proč už svět není jako dřív?“ povzdechnul si.

„Hlupáčku, svět se nezměnil. To jen ty se na něj díváš přes hustou mlhu svých starostí.“

„To přece není možné, vždyť už nevidám žádné zázraky, které jsme spolu kdysi nacházeli.“

„Ale, ale. Zapomněl si na jednu moc důležitou věc. Zázraky se musí hledat. A teď už jsi velký, teď už můžeš zázraky pro ostatní vytvářet.“

„Kde bych na to vzal čas? Práce. Rodina. Pořád dokola. Co ti budu povídat.“

„Času je právě tolik, kolik ho je. Dá se buď získat anebo ztratit,“ šeptala mu maminka.

„Mně tedy většina času připadá ztracená.“

„A podle čeho, Kulíšku, poznáš ztracený čas?“

„Každý den mi připadá stejný. Když ráno čekám na vlak, jedu do práce, čtu si noviny, zprávy v nich jsou pořád stejné, ulice jsou stejné, ve výlohách je pořád to samé, moje práce je jednotvárná, k obědu v jídelně se střídají pořád ta samá jídla bez chuti, po večeri stejné pořady v televizi. Jen nuda a šed.“

„Vnímavý člověk se nikdy nenudí, Kulíšku. Zkus sám sobě ukazovat svět, tak jako jsem ti ho kdysi ukazovala já. Dívej se na lidi, kteří s tebou čekají na vlak. Zkus si představit, co asi dělají, kam asi jedou. Dívej se z okna vlaku a zkus na té cestě najít pokaždé něco, čeho sis ještě nevšimnul. Na ulicích se dívej od prvního patra nahoru. Zapomeň na výlohy, ale tam nahoře uvidíš, jak jsou domy krásné a rozmanité, co zajímavého si lidé dávají do oken, aby potěšili právě ty, kteří nechodí s pohledem zapíchnutým do chodníku. Zkus někdy jít jinudy, jen o kousek dál souběžnou ulicí. Otevře se ti úplně jiný svět. Místo televize nech svoje děti, ať ti vyprávějí o svých hračkách a o svých dobrodružstvích. Za chvíli už o to stát nebudou, nepromarni ten vzácný čas. Takový čas by byl opravdu nenávratně ztracený.“

„Mámo, kdybys tak byla se mnou, mám pocit, že to sám nedokážu.“

„Ale dokážeš. Hned jak zítra vstaneš, zkus všechno udělat jinak. A pak mi povíš, Kulíšku, jestli ti ještě svět připadá šedivý a nezajímavý.“

Hlas utichnul, v sadu však zůstal náznak vlídného doteku minulosti.

Ráno se Karel probudil o chvílku dřív, než začal zvonit budík. Vzpomněl si na zaklínadlo od své maminky. „Všechno dělat jinak.“ Slyšel, jak jeho žena připravuje v kuchyni snídani. Každý den snídal obložené plátky chleba a černou kávu. Přinesl si ke stolu ze spižírny jablíčka, která včera natrhal v sadu. Postavil z nich na stole pyramidu. Jeho dvě malé cácorčky, které byly zvyklé

na tatínkova špatná rána, to začalo náramně zajímat. Zatvářil se jako kouzelník, rozkrojil rozmáchlým pohybem jablíčko napříč a uprostřed půlek se objevila krásná hvězdička. „Jé,“ vydechly holky překvapením. Krájel jablíčko na tenké plátky a kladl je dokola na talíř. Dcery ho upřeně pozorovaly, čekaly, co se bude dít.

„Jé, tatínek blbánuje,“ hlásily mamince. Maminka se na něj podívala nechápavě. „Vždyť se to stejně sní, proč tolik námahy?“ zeptala se ho unaveně.

„Sní, ale takhle aspoň budeme vědět, co jsme měli k snídani,“ odpověděl a vysloužil si od obou svých dcer široké úsměvy.

Na nádraží si po dlouhé době nekoupil noviny, ale nanuka. Okusoval z něj tenkou čokoládu a díval se po ostatních lidech. Jedna tmavovlasá slečna si zrovna pročítala katalog kosmetiky a prohlížela si konečky vlasů, jestli je nemá roztržené. Na kožené kabelce měla připnutou placku s nápisem: „Neváhej a vejdi!“ Co tím asi chtěla sdělit světu? Dvě starší paní si povídaly o tom, jak se vesnice rozrůstá do okolních polí. Ta, která měla na sobě oblečení snad po své prababičce, byla všemi deseti pro, zatímco vyfintěná důchodkyně s nafialovělým přelivem a exkluzivními slunečními brýlemi byla rezolutně proti. Připadalo mu to velmi pozoruhodné. Kdyby je neviděl a jenom slyšel, vsadil by boty, že to bude opačně. Na lavičce seděl východní dělník a dával se s lidmi do řeči, protože mu bylo v naší chladné zemi smutno po lidském rozhovoru. Myšlenky měl hluboké jako univerzitní profesor, a ruce upracované, až se z nich loupala zrohovatělá kůže.

Karel si ve vlaku vybral místo u okna, aby měl dobrý výhled na krajinu. S úžasem zjistil, že si z ní nic nepamatuje. Věděl sice, jak jdou za sebou stanice, dokázal by je odříkat i ze spánku, ale teď se díval na stromy, na keře v železničním náspu, na domy a zahrady a na všechna místa, kterých si nikdy dřív nevšimnul – třeba křížku mezi třemi lípami na pahorku, jen kousek od železniční trati. Je tolik míst, na kterých nebyl, tolik zajímavostí, které nechal bez povšimnutí ležet na dosah své ruky.

Ve městě se opravdu zkusil podívat od prvního patra výš a žasnul nad krásou a harmonií sto let starých domů, ze kterých každý měl svou tvář a žádný ornament se nikdy neobjevil dvakrát. Tušil, že v oknech uvidí květináče s rostlinami nebo sem tam nějakou tu kočku nebo pejska, ale nikdy by nečekal zdobenou klec s barevným papouškem, hvězdici složenou ze slámy nebo dokonalý model balónu splený z papíru. Zahlédl také spoustu starých lidí, kteří celý den proseděli u okna a dívali se, co je venku zajímavého. Mohl by se od nich učit.

Na schodech do práce našel sedět motýla paví očko, kterého by ve městě nikdy nečekal. Položil ho k otevřenému oknu. Práce byla práce, ničím se zpestřit nedala, tím spíš začal přemýšlet, jestli by neměl začít uvažovat o změně. Jestli by jiná práce nedokázala dát jeho dnům zajímavější podobu.

Jídelně se vyhnul. Na oběd zašel do tureckého bistra, které potkal cestou. Jídlo bylo poutivé a plné úžasně rozmanitých chutí. Už dobře věděl, co si tu dá zítra, pozítří a popozítří. Čas mu rychle utíkal. Když přišel domů, přinesl své ženě květinu a vyděsil ji, protože si v ženském časopise přečetla, že když se muž začne chovat nečekaně pozorně, většinou to znamená, že si našel milenku. Dcerám daroval obrázkovou knížku, ve které si dlouho přes stanovenou večerku společně četli. Než usnuly, stačily mu říct, jak se jmenují všichni jejich plyšáci, a on jim musel všechna jména zopakovat. Zapamatoval si je bezchybně, až na žirafu Jůlinku, kterou dostal za domácí úkol.

Když v noci usínal s úsměvem na rtech, uslyšel hlas své maminky: „No vidíš, Kulíšku, jak ti to šlo. Život je plný zázraků. Nepromarni je. Nebuď jako ten blázen, který před rozedněním seděl na mořském břehu a z nudy házel do vody kamení, které tam našel ležet na hromadě. Teprve když vyšlo slunce, zjistil, že vyhazuje ryzí drahokamy. Ale to už mu jich moc nezbylo. Dobrou noc a sladké sny.“

